

Azerbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən turizmə göstərilən diqqətin nəticəsidir ki, bu gün ölməz perspektivli turizm ölkəsinə çevrilir. Son illər ərzində ölkəmizdə turizm coğrafiyası genişlənib. Hazırda Azerbaycan turizmi yüksələn xətt üzrə inkişaf etməkdədir. Gün-gündən inkişaf edən respublikanın iqtisadiyyatında turizm sektorunun prioritet sahəyə çevrilib. Ölkənin turizm sahəsinin təqdim etdiyi xidmətlərin keyfiyyət səviyyəsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğunun təmin edilmesi, dünya turizm xidmətləri bazarında ölkə turizminin rəqabət qabiliyyətinin artırılması istiqamətində görülən işlər davamlı olaraq həyata keçirilir. Azerbaycanda müasir teleblərə cavab verən otellerin inşası da elbəttə ki, Azerbaycanın iqtisadi gücünün göstəricisidir. Azerbaycanın bölgənin lider dövlətinə çevrilməsi dönyanın ən məşhur firma və şirkətlərinin, brendlərinin ölkəmizə diqqətinin artmasına səbəb olub. İqtisadi inkişaf nəticəsində turizm sektoruna da xüsusi dövlət qayğısı, o cümlədən sahibkarlıq fəaliyyətinə elverişli mühitin yaradılması dönyanın tanınmış otel şirkətlərinin də ölkəmizə axınıni gücləndirib. Turizm fəaliyyəti üçün elverişli şəraitin mövcudluğu, turizm ehtiyatları, ölkənin zəngin coğrafi landşafta malik olması, xalqımızın qədim mədəni-tarixi irsi, eləcə də onun fauna və florası bu sahənin sürətli inkişafına yol açan əsas amillərdir. Gün-gündən inkişaf edən respublikanın iqtisadiyyatında turizm sektorunun prioritet sahəyə çevrilib. Ölkənin turizm sahəsinin təqdim etdiyi xidmətlərin keyfiyyət səviyyəsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğunun təmin edilmesi, dünya turizm xidmətləri bazarında ölkə turizminin rəqabət qabiliyyətinin artırılması istiqamətində görülən işlər davamlı olaraq həyata keçirilir.

BÜTÜN REGIONLARDADA TURİZM FƏALİYYƏTİ STİMULLAŞDIRILIR

Dünyada olan 11 iqlim qurşağından 9-u ölkəmizdədir. Ölkəmizin tarixi mədəniyyət abidələri var. Azerbaycanın ən məşhur turistik əhəmiyyətli Şəki Xan Sarayı, Nuhun qəbəri, Naxçıvan diyarı, Qurbanın Xinalıq kəndi, Qəbələ üzüm bağları, Talış dağları və s. turistlər üçün çox maraqlı məkanlardır. Ölkəmizdə mövcud olan qoruqları ziyarət edənlərin sayında son illərdə artım müşahidə edilir. Bu gün Azerbaycanda 28 tarixi qoruq var ki, onların 14-ü tarixi-mədəniyyət qoruğu, 8-i tarixi-memarlıq, 2-i tarixi-bədii qoruqdur. Təkcə Yanardağ həm tarixi-mədəniyyət, həm də təbiət qoruğu olaraq fəaliyyət göstərir. Qobustan Dövlət tarix-bədii qoruğu, Nardaran tarix-mədəniyyət qoruğu, Keşikcidağ Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, Lahic Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, "Çıraqqala" Tarixi-Memarlıq Qoruğu, "Şabran şəhəri" Tarixi Qoruğu, "Avey" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu və s. dövlət səviyyəsində qorunur və müfahizə olunur. Qoruqların fəaliyyəti müasir tələblər səviyyəsində təşkil edilir. Ziyarətçilərin qoruqları rahatlıqla ziyarət etmələri üçün müvafiq infrastrukturun yaradılmasından tutmuş, elmi tədqiqatların aparılmasına qədər ən müxtəlif istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirilir. Qoruqların bir qismindən turizm məqsədləri üçün istifadə edilir. Ölkənin bütün regionlarında turizm fəaliyyətinin stimullaşdırılması, turizm sahəsinə yerli və xarici investisiyaların cəlb edilmesi, turizmin müxtəlif növlərinin inkişaf etdirilməsi, məhəmmənxanaların və digər turizm xidməti müəssisələri şəbəkəsinin genişləndirilməsi istiqamətində ardıcıl işlər görülməkdədir. Bütün bunlar ölkəmizin turizm potensialını daha da artıracaqdır.

TURİZM POTENSİALLI MƏKANLAR

44 gün davam edən Vətən müharibəsinə işgalçı Ermənistan üzərində parlaq qələbə işgal altındakı tarixi torpaqlarımızın azad olunmasını təmin etmiş oldu. Bu gün işgaldan azad olunmuş Ağdam, Füzuli, Cəbrayıllı kimi rayonların turizm potensialı böyükdür. Bu ərazilərdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri turistlərin diqqətini həmin məkanda olan flora və faunaya, mədəniyyət abidələrinə cəm edəcək. Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan, Füzuli rayonlarının ərazilərdəki türbələr, məscidler, məbədlər, Qafqaz Al-baniyasına məxsus abidələr və s. daş yadداşça çevrilib. Ermenilərin qurbanına çevrilən abidələrimiz bərpa və təmir edilir, şəhərlərimiz müasir məkan olaraq turistlərin diqqətin-

də olacaqdır. İlk insan məskənlərindən olmuş məşhur Azix mağarası, Qaraköpek, Üzərlükəpə kurqanları, Şuşada Tarix Muzeyi, Daş Sənətkarlığı Muzeyi, Dərman Bitkiləri Muzeyi, Mir Möhsün Nəvabın ev muzeyi və s. çoxsaylı turistlərin ziyarətgahına çevriləcək. Bu onu deməyə əsas verir ki, yaxın zamanlarda Azerbaycanın turizm məkanlarının coğrafiyası daha da genişlənəcəkdir.

Öz təbii sərvətləri ilə seçilən torpaqlarımızın səfali və müalicəvi əhəmiyyət daşıyan yerləri, flora və faunasının başqa bir ab-havası var. Kəlbəcər rayonu ərazisindəki İstisu mineral suları, Şuşanın Cıdır düzü və saymaqla bitib-tükənməyən nümunələri böyük maraqlıdır. Dövlət başçısı çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, Qarabağ bölgəsinin çox zəngin, füsək, təkrarolunmaz təbəti və tarixi abidələri var, əminəm, Azerbaycanın əsas turizm zonasının birinə çevriləcək.

İşğaldan azad olunan ərazilərimiz sərənsində Ağdam da var ki, 27 ildən sonra günəş şüaları ilə nurlanmış bu şəhər yeni dövrünə qoşuşub. Rayonun onlarla tarixi yaşayış məskənləri Eneolit dövründə günümüze kimi gəlib çatmışdır. Bu maddi-mənəvi abidələr müxtəlif bölgü əsasında qruplaşdırılmış və hər biri tarixə əsaslanaraq, "Azerbaycan Respublikasının ərazisində dövlət mühafizəsinə götürülmüş daşınılmaz mədəniyyət abidələrinin əhəmiyyət dərəcəsinə görə bölgüsü" adlı kitabə daxil edilmişdir.

Ağdamın ziyarətgahları sırasında Qutlu Musa türbəsi, Xanoğlu türbəsi, Şeyx Nigari türbəsi, Uğrulla bayın türbəsi və s. bu şəhərin tarixinin qədimliyini özündə əks etdirir. Tarixi memarlıq abidələri sırasında Pənah xanın imarəti, İki sandığa bənzər abidə, Karvansara, Hatəm Məlik qalası və digərləri hər bir kəsin diqqətində ola biləcək nümunələrdir.

Əlbəttə ki, Ağdamın turizm məkanlarından söz açarkən, Ağdam Çörək muzeyini xüsusi olaraq qeyd etməliyik. Azerbaycanın Ağdam şəhərində yaradılan Çörək muzeyi

25 noyabr 1983-cü ildə ilk ziyarətçilərini qəbul etmişdi. Muzeydə 2800-ə yaxın eksponat vardi. Qarabağ mühərribəsində Ermənistən Silahlı Qüvvələrinin hücumları nəticəsində muzeyə iki dəfə mərmi düşməşdi. İlk atılan mərmi üçüncü sərgi zalına düşsə də, partlamamışdı. Digər mərmi isə 1992-ci ilin avqust ayının 12-də Əsgəran rayonunun Xanabad və Naxçıvanı kəndi istiqamətindən atılan zaman muzeyə düşərək, muzeyi tamamilə məhv etmişdir. Neticədə muzeydə olan 1500-dək eksponat yanaraq məhv olmuşdur.

Burada gündə 8-10 ton bugda üyütmək gücü olan mexaniki dəyirman yerləşirdi və 1930-cu illərində istifadə edilən "Triyer" taxıl təmizləyici qurğusu sərgilənirdi. Muzeydə əmək alətləri - xiş, vəl, çin, oraq, II əsre aid əl dəyirmanı (kirkirə), "çarçar" adlı taxıl-döyen yer almışdı. Mənbələrdə qeyd olunur ki, muzeyin 2800-ə yaxın eksponatı arasında Ağdam ərazisindəki "Çalağan təpədə" arxeoloji qazıntılar zamanı aşkar edilmiş və yaşı 3000 ildən artıq olan daşlaşmış bugda da olub. Undan hazırlanın məhsulları, o cümlədən, Gence, Naxçıvan, Qarabağ, Gürçüstan, Ermənistən, Dağıstan, Səmərqənddə bışırılan çörək növləri muzeyə gələn ziyarətçilərdə böyük maraqlı yaradırdı. Müxtəlif taxıl növləri, buğdanın hazırlanmış eksponatlar, mühərribə dövründə uşaqlara verilən çörək kartoçkalar, eləcə də, buğda dənələrində düzəldilmiş Azerbaycan xəritəsi və muzeyin eksponatları sırasında rəngarəngiliyi ilə seçilib. Maraqlı doğuran məqamlardan bir də muzeyin divarlarında əks olunmuş atalar sözləri olub. "Çörək baha olanda ölüm ucuz olar", "Qılınc kəsməyəni çörək kəsər" atalar sözləri də çörəyin müqəddəsliyini, gücünü, qüdrətini bir daha ziyarətçilərə xatırladı. Müqəddəs olan kəlamlar bu muzeyin dəyərini daha da artırırdı.

Onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, 1980-ci illərdə Ağdamda keçirilən "Nəşəvan" qızlar bayramı, "Xarı Bülbül" beynəlxalq festivalı məhz muzeyə baxışla başlanarmış. Hər daşı bir tarix olan Ağdam şəhəri öz keçmiş imicini yenidən özüne qaytarır və Azerbaycanın turizm bölgəsi kimi Ağdamın da bu sırada öz yeri və payı olacaqdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQİZİ

Turizm məkanlarının coğrafiyası genişlənir

